

RC-22141

B. Ed. Examination

April / May – 2010

Development of Learner & Teaching Learning
Process

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
B. Ed.

Name of the Subject :
Development of Learner & Teaching Learning Process

Subject Code No. : 2 2 1 4 1 Section No. (1, 2,.....): Nil

Seat No. :

Student's Signature

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો : ૧૦
- (૧) વૃદ્ધિ અને વિકાસને અસર કરતાં મુખ્ય બે પરિબળો કયા છે ?
- (૨) પ્રેરણાના પ્રકારો જણાવો.
- (૩) PMA નું પૂરુંનામ શું છે ?
- (૪) બ્લ્યુપ્રિન્ટનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો છે ?
- (૫) મન કેટલા સ્તરે કામ કરે છે ?
- (૬) વિદ્યાર્થીમાં કોઈ લક્ષણ કેટલા પ્રમાણમાં છે તે જાણવા માટે કયા ઉપકરણનો ઉપયોગ કરવો પડે ?
- (૭) હતાશાના મુખ્ય બે પ્રકારો કયા કયા છે ?
- (૮) બુદ્ધિઆંક શોધવાનું સૂત્ર આપો.
- (૯) યુંગની દૃષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના બે પ્રકારો કયા છે ?
- (૧૦) શાસ્ત્રીય અભિસંધાન સાથે કયા મનોવૈજ્ઞાનિકનું નામ જોડાયેલું છે ?
- (બ) ગમે તે પાંચ પ્રશ્નોના ત્રણ ચાર વાક્યમાં ઉત્તર આપો : ૧૦
- (૧) પરિપક્વતા અધ્યયનને કેવી રીતે અસર કરે છે ?
- (૨) કારક અભિસંધાન એટલે શું ?
- (૩) વિસ્મૃતિ એટલે શું ?
- (૪) વ્યક્તિત્વની ઓલપોર્ટની વ્યાખ્યા આપો.
- (૫) નિદાન એટલે શું ?
- (૬) વિશ્વસનીયતા એટલે શું ?
- (૭) આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં કોઈ પણ બે લક્ષણો જણાવો.

- ૨ નીચેનામાંથી ગમે તે પાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૨૦
- (૧) અભિસંધાન દ્વારા અધ્યયનના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ જણાવો.
  - (૨) તરૂણાવસ્થાની ચારિત્રિક વિશેષતાઓ જણાવો.
  - (૩) મેસ્લોનો પ્રેરણાનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
  - (૪) અનુકૂલન અને દૂરાનુકૂલન વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
  - (૫) તરૂણાવસ્થામાં માનસિક વિકાસનાં લક્ષણો જણાવો.
  - (૬) બુદ્ધિના વિકાસમાં વારસો અને વાતાવરણની અસર સ્પષ્ટ કરો.
  - (૭) સંતુલિત વ્યક્તિત્વનાં લક્ષણો જણાવો.
- ૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંક નોંધ લખો : ૧૦
- (૧) અધ્યયન સંક્રમણનાં શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ
  - (૨) સંઘર્ષના પ્રકારો
  - (૩) નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના લાભાલાભ.
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૨૦
- (૧) “તરૂણાવસ્થા એ જીવનની વસંત છે”. જાતીય શિક્ષણના સંદર્ભમાં આ વિધાન ચર્ચો.
  - (૨) શૈક્ષણિક હેતુઓ, શૈક્ષણિક અનુભવ અને શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો આંતરસંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
  - (૩) પ્રમાણિત કસોટીનાં લક્ષણો જણાવો.
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૩૦
- (૧) વ્યક્તિત્વની ચર્ચા નીચેના મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખી કરો :
    - (૧) સંકલ્પના
    - (૨) પ્રકારો
    - (૩) વ્યક્તિત્વના વિકાસમાં શિક્ષકનો ફાળો.
  - (૨) અધ્યયન એટલે શું ? પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયનના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.
  - (૩) બચાવ પ્રયુક્તિ એટલે શું ? નીચેની બચાવપ્રયુક્તિઓ સમજાવો :
    - (૧) દિવાસ્વપ્ન
    - (૨) ક્ષતિપૂર્તિ
    - (૩) તાદામ્ય.

ENGLISH VERSION

- 1 (a) Answer in one sentence of the following questions : **10**
- (i) Which are the two factors affecting the growth and development?
  - (ii) Mention the types of motivation.
  - (iii) What is the full form of PMA?
  - (iv) Who gave the concept of Blueprint?
  - (v) At how many levels mind works?
  - (vi) Which tool is to be used to know the proportion of any characteristic in the student?
  - (vii) Which are the two types of frustration?
  - (viii) Give the formula of calculating intelligence quotient?
  - (ix) Which are the two characteristics of personality according to Jung.
  - (x) Name which psychologist is associated with classical conditioning?
- (b) Answer any five in three to four sentences : **10**
- (i) How maturity affects to learning?
  - (ii) What is operant conditioning?
  - (iii) What is forgetting?
  - (iv) Give the definition of personality given by Allport.
  - (v) What is diagnosis?
  - (vi) What is reliability?
  - (vii) Mention any two characteristics of ideal question paper.
- 2 Answer any five of the following : **10**
- (i) Mention the educational implications of learning theory of conditioning.
  - (ii) Mention the characteristics of adolescence period.
  - (iii) Explain the Maslow's principle of motivation.
  - (iv) Clarify the difference between adjustment and maladjustment.
  - (v) Mention the characteristics of mental development in adolescence period.
  - (vi) Clarify the effect of heredity and environment on intelligence.
  - (vii) Mention the characteristics of balanced personality.
- 3 Write short notes on any two of the following : **10**
- (i) Educational implications of transfer of learning.
  - (ii) Types of conflict
  - (iii) Merits and demerits of essay type question.

- 4 Answer any **two** of the following : **20**
- (i) "Adolescence period is the spring of life". Discuss with reference to sex education.
  - (ii) Clarify the interrelationship among educational objectives. Learning experiences and educational evaluation.
  - (iii) Explain the characteristics of standardized test.
- 5 Answer any **two** of the following : **30**
- (i) Discuss personality with reference to following points :
    - (a) Concept
    - (b) Types
    - (c) The role of teacher in personality development.
  - (ii) What is learning? Discuss the learning theory of trial and error.
  - (iii) What is defence mechanism? Explain the following defence mechanisms
    - (a) Day-dream
    - (b) Compensation
    - (c) Identification.
-